

3.11.2015

OHJE TILAPÄISMAJOITUKSEN TURVALLISUUSJÄRJESTELYISTÄ KOKOONTUMISTILOISSA

Ohje on laadittu yhteistyössä kumppanuusverkoston pelastuslaitosten ja Kuntaliiton kesken ja sen tavoitteena on alueiden toimintamallien yhdenmukaistaminen. Ohje on tarkoitettu pelastuslaitosten sisäiseen käyttöön arvioitaessa tilapäismajoituksen turvallisuutta.

Säännösperusta

Ohje perustuu pelastuslakiin (379/2011), valtioneuvoston asetukseen pelastustoimesta (407/2011), maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999) ja Suomen rakentamismääräyskokoelman osaan E1 Rakennusten paloturvallisuus (2011).

Taustaa

Tilapäismajoituksella tarkoitetaan lyhytaikaista majoittumista tiloissa, joita ei ole hyväksytty voimassa olevassa rakennusluvassa yöpymis- tai majoituskäyttöön. Tilapäismajoitus tällaisissa tiloissa on mahdollista, mikäli majoittumisen turvallisuusjärjestelyt on toteutettu tämän ohjeen mukaisesti ja alueen pelastusviranomaisen on hyväksynyt kyseiset tilat tilapäismajoituskäyttöön.

Kun henkilöitä majoitetaan esimerkiksi koulujen luokkahuoneisiin, päiväkoteihin, urheiluhalleihin, nuorisotiloihin tai seurojentaloihin, eli tiloihin joita ei ole suunniteltu majoituskäyttöön, tulee tilapäisen majoittumisen edellytykset käydä läpi yhdessä kiinteistön omistajan sekä alueen pelastusviranomaisen kanssa.

Tilapäismajoitukseksi katsotaan esimerkiksi viikon mittaisten suurten yleisötilaisuuksien tilapäinen majoitus. Säännöllinen tai edellä mainittua pysyvämpi majoittuminen voidaan tulkita majoitustoiminnaksi. Rakennusvalvontaviranomainen ratkaisee maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 125 §:n nojalla tarvitseeko tilapäismajoitus mahdollisesti rakennusluvan.

Mikäli tilapäismajoituksen henkilö- ja paloturvallisuutta ei voida taata, pelastusviranomaisella on oikeus kieltää toiminta tai vaatia järjestäjältä lisätoimenpiteitä onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuusjärjestelyiden parantamiseksi. Pelastusviranomaisen voi myös tapauskohtaisesti myöntää poikkeuksia tämän ohjeen vaatimuksiin.

Ilmoitusvelvollisuus ja palotarkastus

Majoituksen järjestäjän tulee ilmoittaa tilapäismajoituksesta pelastuslaitokselle vähintään 14 vuorokautta ennen aiotun tilapäismajoituksen alkamista. Ilmoitus tehdään sen alueen pelastuslaitokselle, jossa tilapäismajoitus tapahtuu.

3.11.2015

Pelastusviranomaiselle on toimitettava ilmoituksen liitteenä kiinteistön omistajan kirjallinen suostumus tilapäismajoitukselle.

Pelastusviranomainen suorittaa tarvittaessa palotarkastuksen kohteessa ennen tilapäismajoituksen alkua. Tilapäismajoitukseen soveltuvat tilat ja niiden maksimihenkilömäärät voidaan määritellä myös kohteen muun palotarkastuksen yhteydessä.

Pelastussuunnitelma

Tilapäismajoitukseen käytettävässä rakennuksessa on oltava pelastussuunnitelma, jossa on otettava huomioon myös kohteen tavanomaisesta poikkeava käyttö ja tilapäinen käyttötavan muutos. Pelastussuunnitelma on toimitettava pelastusviranomaisen nähtäville 14 vuorokautta ennen aiottua majoitustoimintaa.

Pelastussuunnitelmassa on oltava selostus tilapäismajoitukseen liittyvän riskienarvioinnin johtopäätöksistä, rakennuksen ja toiminnassa käytettävien tilojen turvallisuusjärjestelyistä, ohjeista onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä muista mahdollisista kohteen omatoimiseen varautumiseen liittyvistä toimenpiteistä. Pelastussuunnitelmassa on oltava myös ohjeet siitä, miten tilapäismajoitus voidaan kohteessa järjestää. Mikäli tilapäismajoitus liittyy yleisötapahtumaan, on majoittuminen otettava huomioon tapahtuman pelastussuunnitelmassa.

Jos samaa kohdetta varten tulee muun lain kuin pelastuslain taikka toimivaltaisen viranomaisen antaman määräyksen nojalla laatia turvallisuus-, valmius- tai muu vastaava suunnitelma, erillistä pelastussuunnitelmaa ei tarvitse laatia, vaan vastaavat asiat voidaan koota mainittuun muuhun suunnitelmaan. Tästä on mainittava suunnitelmassa.

Yleiset turvallisuusvaatimukset

Majoitustilat

Käytettävien tilojen tulee soveltua majoittumiseen. Esimerkiksi fysiikan ja kemian laboratoriot sekä teknisten töiden luokat tai muut vastaavat tilat eivät sovellu majoituskäyttöön.

Majoittuminen tulee ensisijaisesti järjestää maantasokerroksessa. Majoittuminen on mahdollista tätä ylemmissä kerroksissa, mikäli majoittujien toimintakyvyssä (havainto-, ymmärrys- ja liikkumiskyky) ei ole puutteita ja poistumisjärjestelyt ovat tämän ohjeen vaatimusten mukaiset (katso kohta Poistumisturvallisuus). Järjestelyistä on sovitettava tapauskohtaisesti pelastusviranomaisen kanssa.

Luokahuoneissa ja niihin verrattavissa olevissa tiloissa on oltava yhtä henkilöä kohden 3 m² tilaa. Juhla- ja liikuntasaleissa on tilaa varattava yhtä majoittujaa kohden vähintään 6 m², jotta riittävästä poistumisturvallisuudesta voidaan varmistua. Alueen pelastusviranomainen voi määrätä enimmäismajoittujamäärän myös tapauskohtaisesti.

3.11.2015

Rakennuksessa, jossa tehdään rakennustöitä, tilapäiset majoitustilat tulee sijaita eri palo-osastossa rakennustöihin nähden. Majoitustilan kulkuyhteydet eivät saa kulkea rakennustyöalueen kautta.

Majoittumiseen käytettävien tilojen oviin on kiinnitettävä opastetaulu kaikilla tarvittavilla majoittujien käyttämillä kielillä. Opastetaulussa on oltava merkittynä tilan suurin sallittu majoittuvien henkilöiden lukumäärä, ohjeet palo-, onnettomuus- ja sairauskohtaustilanteisiin sekä valvojien yhteystiedot ja kohteen tarkka osoite. Henkilömäärään liittyvää rajoitusta on noudatettava. Lisäksi majoitustilojen ovissa on oltava kartta kerroksen poistumisreiteistä ja alkusammutuskaluston sijainnista.

Tilapäismajoitukseen ei saa käyttää huonetiloja, jotka sijaitsevat ns. pussinperäkäytävien varrella.

Majoitustiloissa ei saa tupakoida, polttaa kynttilöitä tai valmistaa ruokaa. Kahvin- ja vedenkeitto on mahdollista ainoastaan valvottuna keittiötiloissa niihin tarkoitetuilla keittimillä.

Jos majoituskäyttöön kuulumattomat tilat lukitaan, lukitukset eivät saa haitata poistumisturvallisuutta.

Poistumisturvallisuus

Tilapäismajoitukseen käytettävältä poistumisalueelta tulee olla mahdollisuus poistua kahta toisistaan riippumatonta reittiä. Varatieikkuna (leveys vähintään 500 mm, korkeus vähintään 600 mm, leveyden ja korkeuden summa vähintään 1500 mm) voidaan sallia toisena poistumisreitteinä tapauksissa, joissa ikkuna sijaitsee maantasossa tai on muuten helposti käytettävissä (pudottautumiskorkeus alle 3,5 metriä ja ikkunassa kiinteä avauspainike) eikä tästä ole vaaraa henkilöturvallisuudelle poistujien vähäisyyden johdosta. Varatie voidaan edellyttää myös varsinaisten uloskäyntien lisäksi parantamaan poistumismahdollisuuksia, jos tämä on henkilöturvallisuuden kannalta tarpeen.

Poistumisreitit (kuten porrashuoneet) ja niihin johtavat käytävät on pidettävä esteettöminä. Poistumisreiteillä ei saa säilyttää tavaraa. Poistumisreitillä olevien ovien on aina oltava avattavissa ilman avainta poistumissuuntaan kuljettaessa. Poistumisreitejä ei saa milloinkaan lukita ulkoapäin. Kiinteistön mahdollinen sähköinen varmuuslukitus ei saa estää tiloista poistumista. Poistumisreittien tulee olla merkitty valaistulla tai jälkiheijastavilla poistumisopasteilla.

Valvojien tulee sopia majoittujien kanssa, miten poistuminen majoitustiloista tapahtuu ja miten poistumiskäsky annetaan.

Palo-ovet on pidettävä suljettuina. Palo-ovia ei saa kiilata auki asentoon. Mikäli palovissa on automaattinen suljinlaitteisto, on huolehdittava, että ovet pääsevät sulkeutumaan esteettä.

Palovaroittimet / automaattinen paloilmoin

Jokaisessa majoittumiseen käytettävässä tilassa on oltava palovaroitin alkavaa 60 m² kohden. Poistumisreiteillä palovaroittimien etäisyys toisistaan saa olla enintään

3.11.2015

12 metriä. Asennuksissa on huomioitava, että palovaroittimet havaitsevat mahdollisimman aikaisessa vaiheessa alkavan tulipalon. Katon muodot, palovaroittimien suojausalat sekä mahdollisten palkkien tms. vaikutukset on huomioitava asennuksessa. Jos majoitustilassa tai käytävällä on alas laskettu katto, josta on auki 50 % tai enemmän (esim. ritaläkatto), sijoitetaan palovaroittimet välitilan kattoon.

Majoittumisen vastuuhenkilöiden / rakennuksen omistajan on huolehdittava palovaroittimien toimintakunnon säilymisestä majoitustapahtuman ajan. Palovaroittimien varaparistoja on oltava saatavilla.

Mikäli kohde on varustettu palovaroitinjärjestelmällä tai hätäkeskukseen liitetyllä automaattisella paloilmoinjärjestelmällä, tulee varmistaa, että majoittumiseen käytettävät tilat ja poistumisreiteille johtavat käytävät on varustettu savuilmaisuun perustuvilla paloilmaisimilla. Tarvittaessa tiloihin on lisättävä savuun reagoivat palovaroittimet.

Kiinteistön pelastusteiden tulee olla merkittyjä ja esteettömiä. Merkityille pelastusteil- le ja rakennusten lähelle ei saa pysäköidä.

Alkusammutuskalusto

Majoitustiloissa tulee olla riittävä alkusammutuskalusto, etäisyys korkeintaan 30m. Majoitukseen käytettävissä suurissa tiloissa, kuten liikunta- ja juhlasaleissa alkusammutuskalusto sijoitetaan poistumistien ovien yhteyteen

Alkusammutuskaluston sijoituspaikat on oltava merkitty.

Tilojen valvonta

Yöaikaan valvojia on oltava vähintään kaksi, joista ainakin toisen on kierrettävä majoitustiloissa. Henkilömäärän noustessa huomattavasti (>100) voidaan valvojia määrätä lisää. Mikäli majoittujia on alle 30 ja majoittujat ovat samassa tai vierekkäisissä tiloissa, riittää yhden valvojan läsnäolo. Valvojien on oltava täysi-ikäisiä

Valvojien tehtävänä on valvoa turvallisuusvaatimusten noudattamista. Valvojat on perehdytettävä kohteen sekä tilaisuuden pelastussuunnitelmiin, rakennuksen poistumisreitteihin ja mahdollisiin varateihin, alkusammutuskaluston sijaintiin sekä toimintaan poistumis- ja onnettomuustilanteissa. Lisäksi heillä on oltava riittävät valmiudet alkusammutuksen suorittamiseen (esimerkiksi AS1) ja ensiavun antamiseen (esimerkiksi EA1). Valvojat tulee ohjeistaa toimimaan myös tapauksissa, joissa ulkopuolisia pyrkii sisälle majoitustiloihin.

Valvojien päivystyspiste on oltava tarkoituksenmukaisessa paikassa. Päivystyspisteessä on oltava sammutin ja ensiapuvälineet.

Päivystyspisteessä, sekä majoitushuoneiden ovissa on oltava toimintaohjeet palo- ja onnettomuustilanteita varten. Ohjeesta tulee ilmetä:

- hätänumero
- rakennuksen nimi, osoite ja kaupunki/kunta

3.11.2015

- tilan/kerroksen kartta josta selviää kaksi lähintä uloskäytävää
- paikka, jossa ohjeen lukija on
- alkusammuttimien sijainti
- kokoontumispaikka

Tilapäismajoituskohteen edustajan tulee tutustuttaa majoittuvan ryhmän vastuuhenkilöt tilapäismajoituskohteen turvallisuusjärjestelyihin.

Majoittumisen vastuuhenkilöllä on oltava käytössään luettelot majoittuvista henkilöistä huonetilojen tarkkuudella.

Valvonnan maksullisuus

Pääosa pelastuslaitoksen suorittamasta valvontatyöstä on pelastuslain 379/2011 96 §:n mukaisesti maksullista 1.1.2013 alkaen.